

A fascia qua quædam pars inferior tegebatur, cum alia reliquiarum multitudine. Omnibus hiis, diversis temporibus, rex devotus cum fratribus suis, episcopis, baronibus, religiosorum clericorum et laicorum multitudine copiosa, nudo capite, nudis pedibus reverenter, humiliter occurrit et portavit, civitate pannis sericis, tapetis, cortinis variorum¹ vestimentorum et aliorum (quæque pretiosa et pulchra videbantur) præornata, resonantibus vocibus ad laudem divinam pertinentibus; necnon et organis et aliis hujus modi instrumentis, thuribulis odore redolentibus, luminariis accensis quasi stellis novis coruscantibus, et cymbalis et campanis pulsatis. Fuerunt autem ostensæ reliquæ sanctæ populo, prædicatione præmissa, indulgentia concessa, juxta Beatum Antonium in gradu ligneo ad loquendum et ostendendum parato, et postmodum ad Beatam Virginem, tandem usque ad domum regiam conductæ ubi ad honorem Dei honorifice reservantur.

Anno M.CC.XLII ab incarnatione Domini numerando, Parisius allatum est ferrum Lanceæ prædictum cum Spongia et multis aliis reliquiis. Eodem anno, Robertus, tunc abbas, præfati Herberti successor, et seniores ecclesiæ Beatæ Genovesæ canonici, deliberato consilio, divina gratia inspirante, firmaverunt dictæ virginis corpus in capsam novam sive novum feretrum transferre, diem sollempnitatis quæ de translatione fiebat retinentes non mutatam. Deliberaverunt insuper privatim et de nocte post matutinas hoc opportunius compleri, ne plebis Parisiæ et populi aliarum partium concursus immoderatus afflueret et oppressionem faciens ac tumultum, pium negotium impediret, ne prælati et nobiles de minutis ossibus et aliis ad sanctam pertinentibus aliquid importunitate², comminatione vel modo quocumque, extorquere niterentur: quod sine ira et indignatione vitari non valeret. Commotione ergo hujus modi facta ab abbate salubriter (*sanctificamini et estote parati; cras enim videbitis auxilium Domini super vos*)³, præfati fratres et canonici, de revelatione ejus quod prius secretum fuerat gaudentes, studiose se parare curaverunt ut interius et exterius mundi sancta tractarent. Matutinis siquidem decantatis usque ad noni responsorii completionem, pedes discalciati in sanctuarium ascenderunt et manibus lotis ante altare beatæ Genovesæ secundum ordinem humiliter ad orationem prostrati, septem psalmos pœnitentiales cum lætania devote dixerunt, et dicta confessione ac recepta domini abbatis absolutione, capsam deposuerunt in qua corpus beatæ virginis claudebatur.

Viri religiosi ad hoc officium deputati, induti stolis et manipulis, super majus altare deportaverunt. Alii vero omnes et singuli superpelliciis induti, tenentes cereos ardentis in manibus, devote astabant. Capsa quidem magna vi reserata, scrinium invenerunt bendis, vinculis et clavis firmiter communitum, cum certis intersignis indicantibus ibidem corpus sanctissimum beatæ virginis contineri. Erat enim fortiter obseratum propter dissensiones, guerras et prælia in regno periculose ac frequenter evenientes.

Scrinio sic invento, ad visionem ossium beatorum ardentes, anhelabant astantes ut non solum præsentia, sed rei desideratæ contuitu manifesto, tamquam mercede maxima satiarentur oculi, animæ sitiienti et esurienti sacri pignoris inæstimabile gaudium nunciantes. Unde deliberatione et tractatu præhabitis, dictus abbas scrinium fecit aperiri, et intro aspicientes qui aderam, invenerunt congeriem ossium totius corporis integraliter (involutam samito niveo ita recenti⁴ quod non videbatur necesse brandeum rubeum ad hoc paratum apponi), excepto dente quem quidam⁵ prophanus excussit; sed reatus sui pœnam gravissima ultione persolvit. Caput vero sacratissimum super ossa in capite scrinii, ab illa parte quam crux exterior præsignabat, collocatum præfatus abbas cum reverentia, timore et lætitia sublevavit, et præsentibus obtulit osculandum, supposito panno mundo et albo lineo in altari, ut post visum delectaretur et tactus. Beati oculi, os et manus ad hujus modi pertingentes, ubi contactus labiorum complexum et confederationem signat animorum! O sanctum osculum et fidem faciens infirmis, et in desiderio satisfaciens perfectis! Sed numquid potest homo abscondere ignem in sinu suo

¹ Cod. male, ut videtur, vasorum.

² Cod. in opportunitate.

³ Cod. male recendi.

⁴ Cod. male quidem.